

Wijkvereniging 'Van Stolkpark'
Postbus 87783, 2508 DD Scheveningen
info@vanstolkpark.nl www.vanstolkpark.nl

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Den Haag
t.a.v. Dienst Stedelijke Ontwikkeling
Afdeling Projectmanagement Den Haag (PmDH)
t.a.v. mevr. M. Dijkstra
Postbus 12655
2500 DP Den Haag

Den Haag, 15 januari 2016

Betreft: zienswijze concept raadsbesluit en Ambitiedocument Internationale Park

Geacht college, geachte mevrouw Dijkstra,

De wijkvereniging van Stolkpark heeft kennis genomen van het concept Ambitiedocument Internationale Park en het concept raadsbesluit dienaangaande. In zijn algemeenheid merken wij op, dat het Ambitiedocument teveel op 2 gedachten hinkt: enerzijds een visie voor de langere termijn en anderzijds een voorstel voor invulling met allerlei programmaonderdelen voor de komende paar jaar, zonder dat daar adequaat onderzoek naar heeft plaats gevonden. Dat maakt het geheel tot een onevenwichtig document, dat niet als leidraad voor ingrepen in dit belangrijke groene gebied zou mogen dienen. Wij geven in deze zienswijze op hoofdlijnen onze kanttekeningen en bezwaren weer. In het tweede deel wordt uitgebreider ingegaan op onderdelen van het Ambitiedocument.

1. Het proces

Wij vinden het onjuist, dat de suggestie wordt gewekt, dat het ambitiedocument in samenspraak tot stand is gekomen met een begeleidingsgroep waarin ook enkele vertegenwoordigers van onze wijkvereniging hebben deel genomen. De begeleidingsgroep heeft tijdens het proces aangegeven, dat de aanpak niet aansloot bij de wensen van de deelnemers en heeft dat ook aan B&W voorafgaand aan de besluitvorming laten weten.

Er was geen gelegenheid om gepresenteerde plannen en documentatie te bestuderen en een overwogen reactie te geven; er moest a la minute tijdens de bijeenkomsten worden gereageerd. De derde bijeenkomst heeft pas na fors aandringen plaats gevonden. Tot ieders verrassing bleken er toen nog verschillende elementen te zijn toegevoegd, die eerder niet aan de orde waren. Op verschillende punten hebben wij samen met andere deelnemers, ook tijdens de bijeenkomsten, flinke kritiek geuit. Een aanpak, waarbij middels een projectorganisatie, gezamenlijk naar een plan wordt gewerkt, sluit veel beter aan bij een dermate ingrijpende ambitie. Wij willen ervoor pleiten, dat u alsnog een dergelijk traject start. De ambitie om de parken te verbeteren en een aantal wensen te realiseren kan op die manier met veel meer draagvlak worden vormgegeven.

2. Het concept-raadsbesluit

I. Het beoogde Internationale park is een reeds bestaande prachtige aaneenschakeling van groengebieden in verschillende gedaanten. Met name het bijzondere boskarakter dient behouden te blijven en niet te worden omgevormd tot een aangelegd cultuurpark.

II A. Het Internationale Park is al een hoogwaardige groenvoorziening, dat door vele inwoners van Den Haag (intensief) wordt gebruikt; niet alleen de direct omwonenden hebben de weg gevonden naar dit prachtige wandelgebied. Het is een misvatting, dat bewoners uit andere delen van Den Haag geen gebruik maken van zowel de Bosjes als het Westbroekpark.

B. De verbinding tussen de internationale zone en het Internationale park kan versterkt worden zonder het gebied om te vormen tot een park vol reuring en nieuwe aangelegde elementen. Die ambitie vergt studie en input van o.a. de huidige grote groep gebruikers.

C. Het verbeteren van de verbindingen is op zich een goed doel; de manier waarop behoeft behoorlijk onderzoek zowel naar de effecten op de natuur als op de gewenste routestructuur. De huidige voorgestelde ingrepen zijn ondoordacht en duur.

III Ten aanzien van de 7 kernpunten merken wij het volgende op:

1. Het behoud van de eigen identiteit van de verschillende onderdelen zou voorop moeten staan. Juist het feit, dat Den Haag een echt bosgebied middenin de stad heeft, vergt respect en op behoud toegesneden maatregelen.
2. Sterke verbindingen zijn prima, maar moeten niet uitmonden in teveel en op de verkeerde plek gelegen paden, bruggen, etc. De uitvoering vergt studie, hetgeen in het Ambitiedocument duidelijk nog onvoldoende tot uitdrukking is gekomen.
3. Het onderscheid tussen rust en reuring lijkt nu doorgeslagen naar voornamelijk reuring. Daar waar nu rust de kwaliteit van het bos bepaalt, moet niet reuring ontstaan en andersom. Grote delen van het gebied worden bovendien al intensief benut. Het lijkt wel of de ontwerpers (en de gemeente) zich daar onvoldoende van bewust zijn.
4. Waarom is een jaarrond programma nodig voor het gehele Internationale park? Juist de rust in het bos is voor bezoekers reden te genieten van het gebied. Festiviteiten en programmering zouden een beperkt karakter moeten hebben passend bij de verschillende onderdelen.
5. Beter beheer en onderhoud is zeker op zijn plaats. Daarvoor is een (langjarig) beheerplan meer dan gewenst, gebaseerd op goed onderzoek. Ingrepen zullen geleidelijk moeten worden toegepast, waardoor bestaande waarden niet verloren gaan. Snelle transformaties zijn uit den boze in een 150 jaar oud bosgebied.
6. Het is mooi dat cultuurhistorie als inspiratiebron wordt gebruikt. Dat betekent echter niet dat oude structuren persé weer een plek moeten krijgen in een vernieuwde opzet. Kijk waar de vroegere structuren iets kunnen toevoegen en kijk eveneens waar minder geslaagde elementen beter kunnen worden ingepast of verfraaid.
7. Communicatie kan de prachtige kwaliteiten van het hele gebied beter naar voren brengen. Communicatie moet echter niet worden ingezet om het gebied te vermarkten. Het is een publieke voorziening, die een belangrijke functie heeft voor de recreërende Hagenaars. Het moet niet zo zijn, dat straks de kwaliteit van het gebied verloren gaat door het ongenueanceerd optuigen van allerlei attracties.

IV Ten aanzien van de voorgestelde prioriteiten merken wij op, dat voor het merendeel van de voorstellen eerst nog veel onderzoek moet plaatsvinden.

1. De verbinding onder de Teldersweg zou een geweldige plus betekenen voor mens en dier. Daarmee kan het gebied echt als een bos en parkgebied worden beleefd. Echter de beste oplossing voor een verbinding moet goed worden onderbouwd zodat het beoogde effect ook daadwerkelijk wordt bereikt.
2. Het idee om een bosbeek te graven is weinig realistisch en gaat ten koste van grote delen van het bos. Duur en hydrologisch een missslag. Er is ook geen enkele noodzaak om een dergelijke waterverbinding aan te leggen.
3. Het voorstel voor een brede doorlopende verharde route met verlichting gaat geheel voorbij aan het boskarakter in grote delen van het gebied. Wij denken dat een betere paden hiërarchie winst kan opleveren; onderscheid tussen verharde paden en zandpaden en een betere bewegwijzering levert waarschijnlijk al een grote verbetering. Een nieuw verhard pad als een soort rondweg is beslist onwenselijk. Het plan zou eerder gericht moeten zijn op een reductie van de verharding. Nieuwe verharde paden waar er nu geen zijn of bredere paden zijn onwenselijk.
4. Het uitbreiden van de huidige zandvlaktes in de Scheveningse Bosjes vinden wij onbegrijpelijk. Het toevoegen van allerlei attractie-achtige elementen weinig doordacht. Een hondenspeelplek naast een kinderspeelplek is vragen om moeilijkheden. Horeca zou alleen toegevoegd moeten worden in de vorm van een zeer beperkt aantal mobiele en tijdelijke units aan de rand van het bos. Het vrije hondenuitloop gebied zou zo groot mogelijk moeten blijven.
5. Bruggen zijn alleen zinvol als ze een toevoeging zijn aan de huidige padenstructuur en geen overlast veroorzaken voor bestaande rustgebieden. Rond de Waterpartij is duidelijk sprake van een open zijde met wandelmogelijkheden en een gesloten zijde, die voor de vele vogels en andere dieren een rustgebied is; bovendien een steile wand. Bij het Westbroekpark zou vergroten van de toegang zorgvuldig moeten worden afgewogen. Veel meer bezoekers kunnen nauwelijks in het park een plekje vinden, het rosarium en vaste plantentuin behoeven toezicht en beslotenheid. Dit nog los van het beschadigde aanzicht van het park na dergelijke evenementen.
6. Een impuls voor het groenbeheer moet gestoeld worden op zorgvuldig onderzoek naar de gewenste maatregelen. Impuls voor en behoud van de groene kwaliteit zijn moeilijk verenigbaar zonder goed plan.

V. Wij zijn het van harte eens met de noodzaak voor een goed groenbeheerplan, met een afdoende financiering.

Tot slot willen wij benadrukken, dat verbetering van de parken en de te maken ontwerpen juist toegesneden moeten zijn op Haagse kwaliteiten en niet moet uitmonden in een park met een geheel ander karakter.

Met vriendelijke groet,

G.C. Muller, Voorzitter

J.E.F.M. den Drijver-van Rijckevorsel, secretaris

Onderdeel van onze reactie is het hiernavolgende deeldocument, waarin uitgebreider wordt ingegaan op onderdelen van het Ambitiedocument. Tevens voegen wij een afschrift bij van de gezamenlijke reactie van een groot aantal wijkverenigingen en belangenorganisaties.

3. Reactie Ambitiedocument Internationale Park

Het van Stolkpark ligt midden tussen de twee belangrijke onderdelen van het Internationale Park: de Scheveningse Bosjes en het Westbroekpark. Beide parken worden door onze bewoners en door heel veel andere Hagenaars intensief gebruikt om te genieten van groen, rust en recreatiemogelijkheden. Wandelaars, joggers, fietsers, hondenbezitters, vogelaars, en heel veel gezinnen maken gebruik van de parken. Op alle dagen van het jaar bieden de parken de mogelijkheid tot even uitwaaien **binnen** de stad en op mooie dagen is de diversiteit van de inwoners van Den Haag overduidelijk zichtbaar in de vele picknickende, voetballende, spelende en wandelende bezoekers. Den Haag is met recht trots op het bijzondere gegeven, dat er naast een aangelegd (Westbroek)park ook een bos middenin de stad ligt, waar de natuur dagelijks kan worden beleefd. Bovendien zijn de Scheveningse Bosjes en het Westbroekpark onderdeel van een hele ketting van groene voorzieningen in de stad, de ecologische hoofdstructuur door de stad!

Dat gegeven stelt eisen aan onderhoud en beheer en vereist een visie welke onderdelen nog beter kunnen worden toegesneden op de beoogde (internationale) kwaliteit. De wens om de kwaliteit van de parken vergroten kan voor die parken tot beter groen leiden voor mens, dier en plant. Deze insteek stemt ons positief. De uitwerking in het programma voor het Internationale Park is echter onvoldoende doordacht en niet onderbouwd met goed onderzoek. Voorts levert het veel nieuwe elementen, die niet bijdragen aan een werkelijke kwaliteitsslag in het groen en leiden tot verrommeling. De beperkt beschikbare financiën nopen tot een zorgvuldige afweging en niet tot een willekeurig optelsom van “leuke dingen”. Dit maakt dat wij uitermate kritisch zijn ten aanzien van het evenwicht tussen de groene kwaliteiten van de parken en de beoogde veelheid aan intensieve gebruiksmogelijkheden.

a. Waar heeft dit ambitiedocument betrekking op?

De Scheveningse bosjes; De Scheveningse bosjes zijn van oorsprong een groot duingebied, dat is ontwikkeld tot een parkbos ten behoeve van recreatie voor de Hagenaars in de tweede helft van de negentiende eeuw. De Bosjes strekken zich in hun geheel uit van de Kerkhoflaan tot de woonwijk het van Stolkpark. De Teldersweg vormt daarin helaas een forse barrière. Het parkdeel dat nu de Waterpartij wordt genoemd, het Belvédèrduin en het gebied van de 72 trapjes achter Madurodam zijn allemaal onderdeel van de Scheveningse Bosjes. Door ontwikkelingen in de loop van de afgelopen anderhalve eeuw hebben delen van de Bosjes een verschillende uitstraling gekregen: de Waterpartij is een open helling met de prachtige maar steile achtergrond van de Duinweg aan de overkant van het water; het Belvédèrduin is niet meer het woeste duingebied met weinig begroeiing maar een prachtig gemengd bos met meer dan honderd jaar oude Corsicaanse dennen, dat een uniek en aantrekkelijke wandelgebied vormt; de 72 trapjes vormen een geheimzinnig en rustig deel van de Bosjes met veel onderbegroeiing: de 72 trapjes zijn op het ogenblik, als gevolg van afgraving in de oorlog, niet meer dan een herinnering aan een veel hoger duin met een prachtig uitzichtpunt; de uitlopers van de Scheveningse Bosjes tussen de van Stolkweg en de Scheveningse

weg zijn een belangrijke groene verbinding op weg naar Scheveningen met grote bomen en helaas deels een weinig aantrekkelijke uitstraling.

Hoewel wij begrijpen dat in de ogen van veel mensen - die de ontstaansgeschiedenis niet goed kennen - de Waterpartij als een apart park wordt gezien, hechten wij eraan dat zeker in de beschrijving naar voren moet komen, dat het om één groot groengebied gaat; en niet om twee of meer verschillende parken. In de uitwerking kan er voor gekozen worden om in verschillende delen een verschillende sfeer te willen creëren. Het is van groot belang om de Bosjes met de benodigde verbindingen als een geheel te blijven zien.

Het Westbroekpark; Het Westbroekpark is in de periode voor de Tweede wereldoorlog ontwikkeld als recreatief park met een grote speelweide, waterpartijen met oeverbegroeiing en een omgrensd gedeelte als rozen- en vaste planten tuin. Het park wordt intensief gebruikt door allerlei nationaliteiten uit de hele stad; het rosarium heeft internationale allure, waarmee dit park zich ook onderscheidt van andere parken in Den Haag. In het park wordt een beperkt aantal meerdaagse activiteiten georganiseerd, die inmiddels een groot publiek trekken.

Het is belangrijk, dat het rosarium en de vaste planten tuin beschermd worden tegen ongewenst gebruik en juist door goed onderhoud hun prachtige uitstraling behouden. Wij denken dat er zelfs meer aandacht voor het rosarium kan worden gegenereerd voor liefhebbers van (rozen)tuinen en planten. De speelweide, de kinderspeelplaats en de waterpartijen kennen nu al een dermate intensief gebruik dat verdere intensivering nauwelijks mogelijk lijkt. Ook de groene randen, waar het vogelleven in kan schuilen en die een ecologische verbinding vormen naar de Nieuwe Scheveningse bosjes behoeven een zorgvuldig beheer. Daarentegen kan het aantal ganzen wel drastisch worden teruggebracht.

b. Wat zijn de belangrijkste punten?

De drie parken komen samen! Het is positief dat het gehele gebied als een groot groengebied wordt gezien. Wij onderschrijven het uitgangspunt van de gemeente, waarin het belang van goed onderhoud van het groen wordt onderkend. De constatering, dat het groen, de paden en voorzieningen sleets zijn geworden, laat helaas overduidelijk zien dat het onderhoud te kort is geschoten.

‘De Scheveningse Bosjes hebben een grote opknopbeurt nodig’ schrijft de gemeente en zij wil die in korte tijd realiseren. Maar dat laatste is pas mogelijk als een behoorlijk ecologische onderzoek is uitgevoerd en een goed langjarig beheerplan is ontwikkeld. Een parkbos kun je niet in korte stappen hervormen zonder dat er een aanzienlijk verlies van natuurwaarden optreedt.

Wij willen benadrukken, dat er allereerst een goed uitgewerkt plan moet worden gemaakt voordat tot ingrijpen wordt overgegaan. Sowieso is zorgvuldigheid bij eventueel kappen van bomen gewenst. Bovendien is het uitermate belangrijk dat zeker nu geconstateerd is dat het onderhoud tot nu toe niet voldoende is geweest, er meer budget beschikbaar komt om het Internationale park te onderhouden. Onderdelen vernieuwen en zaken toevoegen is eenmalig, het langjarig in stand houden en de kwaliteit vergroten vergt een forse langjarige inspanning, waarvoor voldoende middelen beschikbaar moeten blijven.

Hoogwaardige natuur en biodiversiteit: Wat ons betreft is dit punt onlosmakelijk verbonden met de aaneenschakeling van deze groene gebieden. De gemeente onderstreept met dit ambitiesdocument de bijzondere kwaliteit van het gebied en het unieke gegeven, dat er midden in de stad een groot groengebied voorhanden is ten behoeve van het plezier van velen. Daarmee is ons inziens ook meteen de noodzaak aangegeven om dat prachtige groene gebied in stand te houden met die bijzondere kwaliteit, die zelfs nog verder vergroot kan worden.

In die zin is een vergelijking met het Vondelpark en het Zuiderpark niet op zijn plaats. Het Vondelpark is een echt stadspark, een aangelegd cultuurpark dat zich niet kan meten met het prachtige boskarakter van de Scheveningse bosjes. Wij vinden, dat het karakter van het gebied juist de basis zou moeten vormen van verdere ontwikkeling. De groene kwaliteit van een bos- en duingebied zou de basis moeten vormen voor verdere ontwikkeling. Een ontwerp voor (onderdelen van) het Internationale Park zou moeten aansluiten bij de bestaande unieke (Haagse) kwaliteiten.

Sterke verbindingen: De beoogde verbinding tussen de delen ter weerszijden van de Teldersweg zal voor de natuurkwaliteit en het recreatief gebruik een groot pluspunt zijn. Wij vinden het belangrijk dat verdere uitwerking van de mogelijkheden hiertoe een hoge prioriteit krijgt. Wij zijn echter beducht voor een mogelijk (te) grote aanslag op het bos. Een verbinding moet ecologisch een plus opleveren, ook al is ingrijpen in een bestaand bos ‘gebiedje’ daarvoor noodzakelijk. Die ingreep dient zo minimaal mogelijk te zijn met een maximaal effect en natuurlijk betaalbaar zijn. Wij willen daar graag verder over mee denken.

Het gebied wordt doorsneden door een aantal grotere wegen, waardoor het niet als een groot groengebied wordt ervaren. Daarmee zijn ook de mogelijkheden voor een rondje wandelen niet goed zichtbaar. Die zijn er overigens nu ook al! Alleen onvoldoende zichtbaar en onvoldoende bekend. De veelheid aan paden in met name het deel tussen de Teldersweg en de Kerkhoflaan werkt eerder verstorend dan structurerend en kan zeker verbeterd worden door een betere hiërarchie in de paden en het terugbrengen van een aantal asfaltpaden naar zandpaden.

Wij missen bovendien de verbinding van dit gebied met de omringende groengebieden in Den Haag. Het is uniek, dat er een aaneenschakeling is van allerlei bossen, parken en groengebieden, die zo mooi op elkaar aansluiten. Het Ambitiesdocument wekt de indruk, dat er geen doorgaande routes, aantrekkelijke verbindingen en relaties bestaan met het gebied buiten het Internationale park. De poorten naar het gebied zijn sterk intern gericht en gaan voorbij aan het feit, dat een van de aantrekkelijke aspecten is gelegen in de opeenvolging van groengebieden.

Padenstructuur: Dit aspect van het ambitiesdocument onderschrijven wij in zoverre, dat de beoogde “rondjes” zoveel mogelijk gebruik kunnen maken van al bestaande paden. Juist door de padenstructuur te diversifiëren (niet allemaal asfalt zoals nu grotendeels in de Scheveningse Bosjes) krijg je een goede variëteit in wandelmogelijkheden. Het toevoegen van verharding (asfalt/ beton) vinden wij volstrekt onnodig. Kijk goed naar de bestaande mogelijkheden en waardeer juist een aantal paden af. Als voorbeeld geven wij de in onze wijk aangegeven deelroute over het Belvédèrduin. Daar ligt nu een goed en breed asfaltpad, van en naar het hoogste punt vanuit verschillende ingangen met aanvullend een netwerk van kleinere zandpaden. Het Wij vinden het buitengewoon ongewenst om daar een breed betonpad aan toe te voegen, gesitueerd waar nu een aantrekkelijk zandpad loopt. Het Belvédèrduin en het gebied aan de overzijde van de Gerbrandyweg

is bovendien omgeven door een goed verlicht rustig rondje over de weg, dat voor fietsers een aantrekkelijke route vormt en ook nu al veel als zodanig wordt gebruikt.

Vormgeving: Een belangrijk punt van kritiek vinden wij de ongescheiden fiets en wandelpaden door alle delen van het Internationale park. Op een enkel traject zal een gemengde route met een goede vormgeving en materiaalgebruik uitvoerbaar zijn en meerwaarde opleveren. Voor de meer natuurgerichte delen van de Bosjes is dat in onze ogen niet wenselijk. Niet een voorbeeld als het Vondelpark met inderdaad een 6 meter breed verhard fiets en skeelerpad in een hoogstedelijke omgeving. De zandpaden van het Belvédèrereduin en de aantrekkelijk en niet heel brede paden langs de Waterpartij willen we toch niet inruilen voor 6 meter brede betonpaden met aansluitende halfverharding tot een grote breedte in totaal? Tot slot vinden wij verlichting in het bos een ondoordachte toevoeging. Alleen langs de hoofdroute door de Scheveningse Bosjes (de verbinding tussen de Scheveningse weg en de Bataaf), als het fietspad langs de Teldersweg komt te vervallen, is mogelijk verlichting gewenst. Het bos is juist ook de verblijfplaats van een groot aantal dieren. Nachtelijke verstoring is daarvoor niet gewenst.

Water: het graven van een bosbeek is een onwenselijk en slecht uitvoerbaar voorstel. Ook de impact van een dergelijke forse ingreep op de natuur is negatief. Het water zou moeten worden opgepompt of aangevoerd en een fors hoogteverschil moeten overbruggen. De beoogde waterspeelplaats in relatie daarmee lijkt ons hygiënisch een groot probleem opleveren. Zeker in combinatie met het hondenuitlaat gebied.

Bruggen: Een derde onderdeel van de ambitie om sterke verbindingen te creëren is de wens tot het aanleggen van een (groot) aantal bruggen. Op dit onderdeel is nog veel studie nodig: bruggen zijn een relatief dure investering, die uitsluitend te rechtvaardigen is als ze op de goede plaats komen te liggen, zorgen voor een aantrekkelijke routing en gebieden, die nu gekenmerkt worden door rust en hoge natuurwaarden, ontzien. Het Ambitiedocument is op dit onderdeel niet realistisch en berust niet op kennis van de lokale situatie. Als voorbeeld noemen wij één van de bruggen over de waterpartij, die zou moeten aanlanden op de steile wal langs de Duinweg. Technisch zou een aansluitend steil wandelpad moeten worden ontwikkeld (en onderhouden), qua natuur is die zijde van de waterpartij juist rustig, omdat er geen toegang is; diverse vogelsoorten hebben aan die kant hun nesten. Bovendien lopen er diverse wandelroutes langs de waterpartij, zowel op het lage niveau van het water als bovenlangs. Kortom in onze ogen een onwenselijke toevoeging. Ook (meerdere) bruggen naar het Westbroekpark lijken onnodig. De vaste plantentuin en rosarium zijn gebaat bij goed toezicht en een besloten karakter; de vraag is of het meer open deel van het Westbroekpark gebaat is bij meer toegangswegen.

Het onderdeel “reuring” in de vorm van toegevoegde nieuwe elementen en programmering: Wij constateren, dat de parken intensief worden benut door verschillende doelgroepen. Voor sommige groepen kunnen er mogelijk voorzieningen op beperkte schaal worden toegevoegd of verbeterd. Denk aan een rondje voor joggers op zand. Programmering van activiteiten is een proces, dat gebaseerd zou moeten zijn op de ruimtelijke mogelijkheden. Een goed ontwerp maakt verschillende programma’s en activiteiten mogelijk. Dit is echter een oud bosgebied, waar je buitengewoon voorzichtig moet zijn met zowel ingrepen in de natuurlijke structuur en als de ruimtelijke structuur. Het veranderen van het karakter van het bos door het creëren van grote zandvlaktes, het toevoegen van diverse horecafaciliteiten en het vergroten van de voetafdruk van Madurodam vinden wij geen goed idee. De ambitie zou gericht moeten zijn op het versterken van de bijzondere groene

kwaliteiten, die uniek zijn in onze stad. Enkele onderdelen kunnen onder voorwaarden een toevoeging zijn:

- Stinsenplanten kunnen worden toegevoegd als dat binnen een beheerplan past. Echter niet zodanig dat de vrije ruimte voor de hondenuitlaat heel onlogisch wordt beperkt;
- enkele kleinere open duinvalleien als dat meer diversiteit oplevert;

De voorgestelde “reuring” moet zorgvuldig worden ingepast en afgestemd met de omliggende wijken. Vermarkten en commercialisering van onderdelen in het park lijken een uitnodiging tot ondoordachte ideeën, verdere verrommeling aan de randen van het park en meer lawaai, terwijl de kracht van dit gebied is gelegen in de rust.

Horeca: Wij weten, dat eerdere horecafaciliteiten altijd hebben geleid tot veranderend gebruik. Een speeltuin werd tenniscomplex met een beperkte openbare functie, een restaurant met een terrasfunctie in het park werd een Wokrestaurant zonder terras, waar zelfs in de tuin wordt geparkeerd,. het oude hotel met terrasfunctie op de hoek van de Scheveningse weg is inmiddels een vijfsterrenhotel met een zeer beperkte terrasfunctie voor wandelaars en recreanten. Wij zien geen enkele reden om nog meer horeca toe te voegen, en zeker niet op plekken waar de natuur kwetsbaar is.

Madurodam: Ook voor Madurodam geldt, dat diversifiëren en vergroten van de bezoekersaantallen niet ten koste mag gaan van de achterliggende natuur. Inventieve oplossingen en meervoudig ruimtegebruik zullen als eerste verkend moeten worden. Fysieke uitbreiding is daarvoor niet nodig en niet wenselijk en zal sterk verstorend werken op het nu rustige deel langs de Verhuellweg. Madurodam heeft tot nu toe slecht rentmeesterschap getoond in het beheer van de buitenrand. Wij hebben er daarom geen vertrouwen in dat een uitbreiding goed wordt ingepast in de omgeving. Het zou nu al mooier kunnen. De zijkant langs het fietspad is minimaal met groen afgeschermd en de vormgeving van het voorplein is lelijk (‘het lijkt wel een woonboulevard’). Wij hebben grote zorgen over de groeiambitie van Madurodam.

4. Tot slot :

Het ambitiesdocument ademt teveel een speeltuininvulling waar allerlei ideeën zijn voorgesteld en vastgelegd zonder afdoende onderzoek en zonder dat een afweging heeft plaats gevonden naar de kwetsbaarheid van het gebied, naar wensen van omwonenden, naar gebruikers van de parken en naar financiële mogelijkheden.

Er zijn voor onze wijk en de wijkbewoners nog talloze kleinere opmerkingen te maken, die wij nu slechts hebben aangestipt. Een deel daarvan zal u ongetwijfeld teruglezen in individuele reacties, in reacties van groepen bewoners en van belangenorganisaties.